

Sygn. akt VI A Ca 617/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – R. S.

Sędzia SA – Teresa Mróz (spr.)

Sędzia SO del. – M. Ł.

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Kędzierska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2014r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. C.

przeciwko T. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 stycznia 2013 r., sygn. akt XXV C 1243/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nakaz zapłaty z dnia 17 sierpnia 2010r. wydany w postępowaniu nakazowym w sprawie XXV Nc 133/10 utrzymuje w mocy w całości;

II. zasądza od T. C. na rzecz J. C. kwotę 16.435 (szesnaście tysięcy czterysta trzydzieści pięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI A Ca 617/13

UZASADNIENIE

Powód J. C. wniósł o zasądzenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym od pozwanego T. C. kwoty 220.690 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty.

W dniu 17 sierpnia 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty uwzględniający powództwo.

Pozwany w zarzutach do nakazu zapłaty wniósł o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Rozstrzygnięcie powyższe zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych Sądu Okręgowego:

W dniu 17 stycznia 2005 r. strony zawarły umowę pożyczki inwestycyjnej na kwotę 100.000 zł na okres jednego roku celem ulokowania tej kwoty przez pozwanego na rynku finansowym. Strony ustaliły odsetki w wysokości 8% w skali roku, lecz ostateczna ich wysokość miała zostać ustalona w aneksie. Pozwany zobowiązał się do zwrotu powyższej kwoty wraz z odsetkami ponadto przyjął na siebie ryzyko utraty kapitału i odsetek. Za opóźnienie w spłacie kwoty pożyczki strony ustaliły obowiązek zapłaty odsetek ustawowych, ustaliły również obowiązek zapłaty kary umownej w wysokości 16 % w razie odstąpienia od umowy.

Strony ustaliły sposób rozliczenia kwoty przekazanej pozwanemu na podstawie umowy pożyczki zawartej w dniu 4 maja 2005 r. w kwocie 100.000 zł przy założeniu, że w wyniku inwestycji zysk wyniesie kolejne 100.000 zł. Wówczas pozwany miałby otrzymać kwotę 12.000 zł (12% zysku), powód 88.000 zł (88% zysku). Pozwany zobowiązany byłby więc do wpłaty na rzecz powoda kwoty 188.000 zł w terminie 7 dni od daty zakończenia inwestycji. Gdyby po okresie inwestycji zysk z tytułu sprzedaży środków finansowych wyniósł 75.000 zł kwota odsetek wyniosłaby 8%, to wówczas pozwany byłby zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda kwotę 108.000 zł. Wobec tego, że zysk nie wystąpił, pozwany zobowiązany był do zwrotu na rzecz powoda jedynie kwoty pożyczki powiększonej o odsetki.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 10 lutego 2006 r. strony zawarły umowę pożyczki inwestycyjnej, na mocy której powód pożyczył pozwanemu kwotę 200.000 zł na okres jednego roku celem ulokowania tej kwoty przez pozwanego na rynku finansowym. Strony ustaliły obowiązek zapłaty odsetek w wysokości 8% w skali roku, jednakże ostateczna ich wysokość miała zostać ustalona w aneksie. Pozwany zobowiązał się do zwrotu kwoty pożyczki wraz z odsetkami, ponadto przyjął na siebie ryzyko utraty kapitału oraz odsetek. Za opóźnienie w spłacie kwoty pożyczki strony ustaliły obowiązek zapłaty odsetek ustawowych, ponadto strony ustaliły również obowiązek zapłaty kary umownej w wysokości 16% w razie odstąpienia od umowy.

Strony ustaliły sposób rozliczenia inwestycji tj. kwoty przekazanej pozwanemu na podstawie umowy pożyczki zawartej w dniu 10 lutego 2006 r. w kwocie 200.000 zł przy założeniu, że w wyniku inwestycji zysk wyniesie 500.000 zł. W takim wypadku kwota zysku brutto wyniosłaby 300.000 zł, podatek dochodowy – 57.000 zł, zatem kwota zysku netto wyniosłaby 243.000. Wówczas pozwany miałby otrzymać kwotę 24.300 zł, a powód 218.700 zł (...). Pozwany zobowiązany więc był do wpłaty na rzecz powoda kwoty 418.700 zł w terminie 7 dni od daty zakończenia inwestycji. Gdyby po okresie inwestycji zysk z tytułu sprzedaży środków finansowych wyniósł 150.000 zł, kwota odsetek wyniosłaby 8%, to wówczas pozwany zobowiązany byłby do zapłaty na rzecz powoda kwotę 208.000 zł. Zysk nie nastąpił, wobec tego pozwany zobowiązany był do zapłaty na rzecz powoda jedynie kwoty pożyczki powiększonej o odsetki.

W dniu 13 września 2006 r. strony zawarły porozumienie, zgodnie z którym pozwany oświadczył, że w dniu 16 sierpnia 2006 r. zobowiązał się na rzecz powoda kwoty 211.012 zł tytułem spłaty pożyczki z dnia 4 maja 2005 r. tj. kwoty 100.000 zł oraz wypracowanych odsetek. Na dzień zawarcia porozumienia zadłużenie pozwanego wynosiło 240.000 zł. Pozwany zobowiązał się do spłaty tej kwoty w następujący sposób: do dnia 18 września 2006 r. kwotę 75.000 zł, do dnia 25 września 2006 r. – 75.000 zł, do dnia 20 listopada 2006 r. kwotę 90.000 zł. w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat cały dług stanie się wymagalny, a pozwany zobowiązany został do zapłaty odsetek w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego, w razie zwłoki w płatności której z rat natychmiast wymagalna stanie się kwota pożyczki udzielonej pozwanemu w dniu 10 lutego 2006 r. w wysokości 200.000 zł z odsetkami w wysokości 8% w skali roku. Tytułem zabezpieczenia spłaty kredytu z dnia 10 lutego pozwany wręczył powodowi weksel własny in blanco, natomiast tytułem spłaty rat zobowiązania pozwany wręczył powodowi trzy weksle własne in blanco.

W dniu 8 grudnia 2006 r. powód przedstawił pozwanemu do zapłaty weksel wypełniony na kwotę 90.000 zł tytułem zapłaty III. raty pożyczki, tym samym powód poinformował pozwanego, że wymagalna stała się kwota pożyczki z dnia 10 lutego 2006 r. w kwocie 200.000 zł wzywając go jednocześnie do zapłaty do dnia 18 grudnia 2006 r.

W dniu 8 stycznia 2007 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie XXV Nc 178/06 nakazał zapłacić pozwanemu na rzecz powoda kwotę 90.000 zł z ustawowymi odsetkami od D. 19 grudnia 2006 r. do dnia zapłaty.

W dniu 11 lutego 2008 r. powód złożył do Prokuratury Rejonowej dla Warszawy Śródmieścia Północ zawiadomienie o popełnieniu przez pozwanego przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. polegającego na zawarciu w dniu 10 lutego 2006 r. umowy pożyczki, której pozwany nie spłacił do dnia złożenia zawiadomienia. Śledztwo w sprawie tej zostało jednak umorzone postanowieniem z dnia 28 września 2009 r. wobec nie popełnienia przez podejrzanego zarzucanego mu czynu.

W dniu 2 kwietnia 2010 r. powód przedstawił pozwanemu weksel do zapłaty wraz z wezwaniem do zapłaty.

Weksel ten wypełniony został w oparciu o paragraf 3 pkt 2 na kwotę 220.690 zł, na którą składały się 161.740 zł tytułem reszty należności wynikającej z umowy pożyczki z dnia 10 lutego 2006 r. oraz odsetki ustawowe z opóźnienie w spłacie kwoty pożyczki od dnia 3 kwietnia 2007 r. do dnia 2 kwietnia 2010 r. w kwocie 58.950 zł.

W dniu 17 sierpnia 2010 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie XXV Nc 133/10 nakazał pozwanemu zapłatę na rzecz powoda kwoty 220.690 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 kwietnia 2010 r. do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany zapłacił powodowi łącznie 496.126 zł w następujących częściach: 217.126 zł w dniu 6 lutego 2006 r., 25.000 zł w dniu 18 września 2006 r., 50.000 zł w dniu 18 września 2006 r., 25.000 zł w dniu 29 września 2006 r., 50.000 zł w dniu 22 września 2006 r., 10.000 zł w dniu 30 grudnia 2008 r., 13.000 zł w dniu 28 listopada 2008 r., 30.000 zł w dniu 30 kwietnia 2008 r., 10.000 zł w dniu 31 lipca 2008 r., 20.000 zł w dniu 30 czerwca 2008 r., 10.000 zł w dniu 27 sierpnia 2008 r., 12.000 zł w dniu 30 września 2008 r., 23.269,96 zł w dniu 18 marca 2008 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że żądanie zgłoszone w niniejszej sprawie oparte zostało zarówno na zobowiązaniu wekslowym jak również na stosunku podstawowym, co doprowadziło do przejścia z płaszczyzny prawa wekslowego na płaszczyznę prawa cywilnego. Sąd oceniając roszczenie powoda odwołał się do treści art. 720 k.c. wskazując jednocześnie, że kodeks cywilny pozostawia stronom umowy pożyczki swobodę w zakresie ustalenia wynagrodzenia z tytułu przeniesienia własności przedmiotu na pożyczkobiorcę, wobec czego mogą ukształtować umowę pożyczki jako umowę odpłatną lub nieodpłatną. Strony postępowania ustaliły, że umowa pożyczki będzie odpłatną ustalając należne pożyczkodawcy odsetki na 8% w skali roku. Ustalanie wysokości należnego wynagrodzenia w postaci odsetek krępowane jest przepisami o odsetkach maksymalnych. Umowa przedmiotowa zawarta została w dniu 10 lutego 2006 r. – 10 dni przed wejściem w życie przepisu art. 359 § 2 ind. 1 k.c. dotyczącego odsetek maksymalnych. Sąd podkreślił, że nie oznacza to jednak, że strony miały pełną swobodę w ustalaniu należnych odsetek, ponieważ, jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 grudnia 2007 r. w sprawie IV CSK 320/07, treść powyższego przepisu może stanowić przesłankę dokonywanej w toku procesu oceny, czy konkretne odsetki umowne mieściły się w dozwolonej stronom swobodzie kształtowania stosunku prawnego, czy też nie.

W umowach pożyczek wprowadzono jedynie zapis o odsetkach w wysokości 8u%, które nie przekraczały odsetek maksymalnych, zatem przepis art. 359 § 2 ind. 1 k.c. nie będzie miał do umów tych zastosowania. Odsetki przekraczające odsetki maksymalne wprowadzono do porozumienia z dnia 13 września 2006 r. w odniesieniu do umowy pożyczki z dnia 4 maja 2005 r. W treści porozumienia stwierdzono, że powodowi należy się 111.012 zł tytułem wypracowanych odsetek (zysku). Kwota ta stanowi odsetki ponad 100% w skali roku. W chwili zawierania porozumienia z dnia 13 września 2006 r. obowiązywał już przepis o odsetkach maksymalnych, dlatego też sprzeczne z nim postanowienie porozumienia jest nieważne z mocy art. 58 k.c. Podobnie postanowienie zawarte w paragrafie 1 pkt 4 nakazujące zapłatę kolejnych nadmiernie wysokich odsetek tj. w kwocie 28.988 zł od kwoty 100.000 zł w przeciągu miesiąca tj. około 30% w skali miesiąca – 360% w skali roku.

Wobec stwierdzenia nieważności pkt. 3 i 4 z paragrafu 1 porozumienia, w ocenie Sądu Okręgowego należało stwierdzić nieważność całego porozumienia, ponieważ inne jego postanowienia nie zostałyby zawarte bez zawarcia porozumień nieważnych. W związku z powyższym sąd pierwszej instancji uznał, że po stronie pozwanego nie powstał obowiązek

zapłaty dodatkowych świadczeń poza tymi wskazanymi w umowach pożyczki tj. kwotami pożyczki i odsetkami w wysokości 8%, a te należności pozwany, zdaniem Sądu Okręgowego spłacił, natomiast żądanie przez powoda dodatkowych świadczeń nie ma podstaw prawnych.

Sąd Okręgowy wskazał, że weksel, na którym oparto powództwo w sprawie wydany został celem zabezpieczenia spłaty pożyczki z dnia 10 lutego 2006 r. w kwocie 200.000 zł. Zgodnie z porozumieniem z dnia 13 września 2006 r. powód mógł wypełnić weksel w razie opóźnienia w spłacie zadłużenia kwotą zadłużenia. Wypełniając weksel powód wpisał 220.690 zł wskazując, że składa się na nią 161.740 zł tytułem zaległej pożyczki i 58.950 tytułem odsetek ustawowych. Sąd uznał, że weksel wypełniony został na kwotę niezgodną z porozumieniem. Strony ustaliły, że należne będą odsetki w wysokości 8% w skali roku. Od kwoty 161.740 zł w pierwszym roku odsetki wyniosły 12.939,2 zł, w drugim 13.974,336 zł, natomiast w trzecim 14.075,14688 zł, co daje w sumie kwotę około 40.971 zł, a nie 58,950 zł jak twierdzi powód. W związku z powyższym, zdaniem sądu pierwszej instancji należało uznać za udowodnione twierdzenia pozwanego co do wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem. W ocenie Sądu pozwany wykazał, że w dniu wypełnienia weksla na pozwanym nie ciążył obowiązek zapłaty 161.740 zł, natomiast powód nie zdołał wykazać, że powyższe zadłużenie ciążyło na pozwanym. Odnosząc się do twierdzenia powoda, że wypełniając weksel wpisał odsetki ustawowe, Sąd Okręgowy podkreślił, że zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 października 2005 r. w sprawie określenia odsetek ustawowych, wysokość tych odsetek ustalono na 11,5% w stosunku rocznym. Przy zastosowaniu tej stopy procentowej odsetki od kwoty 161.740 zł za trzy lata wynosiłyby 55.801 zł, a nie 58.950 zł. To również, w ocenie Sądu Okręgowego potwierdza, że weksel wypełniony został niewłaściwą kwotą.

Sąd podkreślił, że w momencie przeniesienia sporu ze stosunku wekslowego na stosunek podstawowy, na powodzie spoczywał obowiązek wykazania, stosownie do art. 6 k.c., istnienia dochodzonego zobowiązania. W ocenie Sądu Okręgowego powód nie udowodnił swoich roszczeń. Sąd podkreślił, że jego zdaniem pożyczka z dnia 10 lutego 2006 r. została przez pozwanego spłacona w całości wraz z należnymi odsetkami. Sąd uznał w tym zakresie za wiarygodne zeznania pozwanego, które zgodne były z przelewami, jakich dokonał na rzecz powoda. Powód natomiast nie wykazał, że kwoty przelewów przekazane zostały z innego tytułu oraz z jakiego. Wobec tego, że pozwany nie zarobił na inwestowaniu pożyczonych pieniędzy, zobowiązany był jedynie do zwrotu kwoty pożyczki powiększonej o 8% odsetek w skali roku. Pozwany kwestionuje swoją odpowiedzialność wynikającą z obowiązku zapłaty dodatkowego świadczenia wynikającego z porozumienia z dnia 13 września 2006 r., dlatego też zapłacone przez niego kwoty z pewnością w pierwszej kolejności stanowiły spłatę kwot pożyczek z odsetkami. Ponadto Sąd podkreślił, że powództwo w niniejszej sprawie nie zostało oparte na porozumieniu z dnia 13 września 2006 r., a na umowie pożyczki z dnia 10 lutego 2006 r., co do której pozwany wykazał, że została spłacona.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł powód. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenia prawa procesowego:

- art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 187 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń faktycznych i ocen prawnych w odniesieniu do stosunku zobowiązaniowego nie stanowiącego przedmiot żądania zgłoszonego przez powoda tj. w zakresie zobowiązań pozwanego wynikających z wcześniej zawartych umów pożyczek z dnia 17.01.2005 r., 4.05.2005 r. oraz porozumienia z dnia 13.06.2006 r., a zatem w odniesieniu do podstaw faktycznych, z których powód nie wywodził roszczenia objętego niniejszym pozwem i oparcie wyroku na okolicznościach faktycznych, które nie były i nie mogły być przedmiotem niniejszego postępowania, co skutkowało orzeczeniem ponad żądanie,

- art. 365 § 1 k.p.c. w zw. z art. 353 ind. 2 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń co do faktów, które stanowiły podstawę wcześniejszego prawomocnego orzeczenia sądu tj. nakazu zapłaty wydanego w sprawie XXV Nc 178/06 Sądu Okręgowego w Warszawie, zatem wbrew zasadzie związania innym prawomocnym orzeczeniem,

- art. 493 § 3 k.p.c., o ile Sąd Okręgowy dokonał samodzielnie swoistego potrącenia wierzytelności pozwanego o zwrot świadczenia nienależnego z wierzytelności przysługującej powodowi, a wynikającej z umowy pożyczki z dnia

10.02.2006 r., ponieważ pozwany nie przedstawił dokumentów, o których mowa w art. 485 k.p.c. udowadniających istnienie wierzytelności przedstawionej do potrącenia,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, ocenę dowodów w sposób dowolny, sprzeczny z regułami logiki i zasadami doświadczenia życiowego, a także ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało dokonaniem błędnych ustaleń faktycznych co do okoliczności wystąpienia zysku, który stosownie do zawartego do każdej z umów pożyczki dodatkowego porozumienia podlegał podziałowi pomiędzy strony, błędnymi ustaleniami, jakimi tytułami pozwany przekazywał powodowi kwoty w łącznej wysokości 496.126 zł, błędnym przyjęciem, że pożyczka z dnia 10 lutego 2006 r. została spłacona przez pozwanego w całości wraz z należnymi odsetkami, błędnym przyjęciem, że porozumienie z dnia 13 września 2006 r. dotyczyło w zakresie kwoty przekraczającej kwotę pożyczki z dnia 4 maja 2005 r. (140.000 zł) odsetek w sytuacji, gdy pozwany zobowiązał się w ten sposób do zapłaty na rzecz powoda zysku osiągniętego z inwestycji środków pochodzących z pożyczki na rynku finansowym.

Ponadto powód zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa materialnego:

- art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że to na powodzie spoczywał obowiązek wykazania, że zadłużenie pozwanego w stosunku do powoda wynikające z umowy pożyczki z dnia 10 lutego 2006 r. nie zostało spłacone, podczas gdy to na pozwanym ciążył obowiązek udowodnienia, że faktycznie dokonał spłaty,

- art. 359 § 2 ind. 2 k.c. oraz art. 58 § 1 i 3 k.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że w sytuacji, gdy wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych powoduje to nieważność czynności prawnej,

- § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie określenia wysokości odsetek ustawowych poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy okres, za jaki powód domagał się odsetek ustawowych za opóźnienie wskazuje, że wyżej wymieniony przepis winien mieć również zastosowanie, co skutkowało błędnym przyjęciem, że powód wypełnił weksel niezgodnie z zawartym z pozwanym porozumieniem.

Powód wniósł ponadto o dopuszczenie w trybie art. 368 § 1 pkt 4 k.p.c. dowodu z zeznań świadka A. M. na okoliczność osiągnięcia przez pozwanego zysków wynikających z inwestycji na rynku finansowym środków pieniężnych pochodzących z pożyczek udzielonych przez powoda w dniu 17 stycznia i 4 maja 2005 r., ich wysokości oraz sposobu rozliczenia tych zysków z powodem.

W konkluzji apelacji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez utrzymanie nakazu zapłaty z dnia 17 sierpnia 2010 r. w mocy wraz z zasądzeniem od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

W zasadzie ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego są prawidłowe, nie były przez strony postępowania kwestionowane.

Choć Sąd Apelacyjny nie zgadza się z dokonaną przez sąd pierwszej instancji oceną prawną zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznał apelację za zasadną, to nie wszystkie, podniesione w apelacji powoda zarzuty można podzielić. Nie jest zasadny zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 187 § 1 k.p.c. Istotnie pozew w niniejszej sprawie dotyczy jedynie rozliczeń między stronami wynikających z umowy z dnia 10 lutego 2006 r. Jednakże wobec tego, że między stronami doszło do zawarcia kilku umów, których rozliczenia również były sporne, należało dokonać oceny pozostałych stosunków prawnych dla poczynienia ustaleń odnośnie przedmiotowej umowy. W ocenie Sądu Apelacyjnego ocena ta jednak doprowadziła Sąd Okręgowy do niewłaściwych wniosków.

Przede wszystkim dotyczy to oceny zawartego między stronami w dniu 13 września 2006 r. porozumienia. Nie można zgodzić się z Sądem Okręgowym, że w przypadku, gdy część postanowień umownych dotyczących odsetek umownych,

jest nieważna z powodu ich sprzeczności z obowiązującymi przepisami prawa, cała umowa jest nieważna. W takiej sytuacji w miejsce postanowień nieważnych zastosowanie znajdują przepisy dotyczące odsetek ustawowych, chyba, że bez nieważnych postanowień nie doszłoby do zawarcia umowy o określonej treści. Odnośnie do porozumienia z dnia 13 września 2006 r. należy zwrócić uwagę, że umowy z dnia 10 lutego 2006 r., z której powód wywodzi swoje roszczenie dotyczy jej paragraf 3. Z treści tego postanowienia nie ulega wątpliwości, że na dzień podpisania porozumienia kwota tej pożyczki nie została w żadnym stopniu spłacona. Pożyczka ta udzielona była na okres jednego roku, natomiast nastąpienie stanu wcześniejszej wymagalności kwoty umowy pożyczki z dnia 10 lutego 2006 r. miało miejsce w razie opóźnienia się pozwanego w spłacie należności wynikających również z tego porozumienia, a dotyczących wcześniejszych umów pożyczek. Pozwany przyznał w porozumieniu, że na dzień jego podpisania był dłużnikiem powoda co do kwoty 240.000 zł. Próba zakwestionowania przez pozwanego w niniejszym postępowaniu rangi tego porozumienia nie powiodła się. Podkreślić należy, że porozumienie to w zakresie, w jakim dotyczy obowiązku zapłaty przez pozwanego na rzecz powoda kwoty 90.000 zł jako jednej z rat zadłużenia w wysokości 240.000 zł, było podstawą wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie XXV Nc 178/06 Sądu Okręgowego w Warszawie. Pozwany realizował obowiązki spłaty zadłużenia wynikające z porozumienia. Na te okoliczności przedstawione zostały dowody wpłat. Twierdzenia pozwanego, jakoby został zmuszony do podpisania przedmiotowego porozumienia nie są przekonujące, podnoszenie obecnie, że jest ono obarczone wadą mogącą skutkować jego nieważnością nie jest skuteczne. Zgodnie bowiem z art. 88 k.c. pozwanemu przysługiwało uprawnienie do uchylenia się od skutków złożonego oświadczenia woli poprzez oświadczenie złożone powodowi. Z uprawnienia tego pozwany mógł skorzystać w ciągu roku od chwili, gdy ustał stan obawy. Pozwany nie uchylił się od skutków oświadczenia woli, a dodatkowo realizował postanowienia porozumienia. Takie zachowanie pozwanego przeczy temu, że pozostawał on pod wpływem groźby. Dziwi postawa pozwanego, który twierdząc, że zgodził się na podpisanie porozumienia pod wpływem groźby, nie podjął działań w celu uchylenia się od jego skutków, skoro konsekwencją tego byłaby nieważność porozumienia, a co za tym idzie możliwość „odzyskania” uiszczonych przez pozwanego kwot jako świadczenia nienależnego. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy bezpodstawnie dokonywał oceny ważności zawartego porozumienia, tym bardziej, że stanowił on podstawę faktyczną innego prawomocnego orzeczenia sądu. Należy zgodzić się ze stanowiskiem powoda, że tego rodzaju ocena mogłaby być dokonana, gdyby spełnione zostały po stronie pozwanego warunki określone w art. 88 k.c. w stosunku do zawartego w porozumieniu jego oświadczenia woli.

W zarzutach do nakazu zapłaty pozwany wnosił o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa wobec tego, że wygasło zobowiązanie pieniężne pozwanego wobec powoda na skutek zapłaty wszystkich należności. Zgodnie z art. 6 k.c. na pozwanym spoczywał obowiązek wykazania, że dokonał zapłaty dochodzonych przez powoda należności. Pozwany przedstawił dowody wpłat, z których większość nie dotyczy umowy z dnia 10 lutego 2006 r. Na kartach 123-124, 126-128 znajdują się dowody wpłat z tytułu nakazu zapłaty wydanego w sprawie XXV Nc 178/06, co wynika z adnotacji uczynionej na przelewach. Z pozostałych dowodów wpłat wynika, że jedynie dwa dowody z dnia 28 listopada i 30 grudnia 2008 r. (k. 132, 133) dotyczą spłaty zadłużenia wynikającego z umowy z dnia 10 lutego 2006 r. W pozostałych dowodach wpłaty jako tytuł świadczenia wskazana jest ogólnie „umowa pożyczki”. Z chronologii dokonywanych wpłat natomiast wynika, że przelewy te zgodne były w zasadzie z harmonogramem spłat kwoty 240.000 zł określonym w porozumieniu z dnia 13 września 2006 r. Pamiętać również należy, że zapłata należności wynikającej z umowy z dnia 10 lutego 2006 r. miała stać się wymagalna dopiero w sytuacji, gdyby pozwany popadł w zwłokę w płatności którejkolwiek z rat wskazanych w paragrafie 2 porozumienia. Stąd też nie było możliwe, by pozwany już we wrześniu 2006 r. dokonywał zapłaty tytułem umowy z dnia 10 lutego 2006 r., jak również pozwany nie był wówczas przez powoda wzywany do spłaty tej należności.

W tych okolicznościach nie było uprawnione dokonywanie przez Sąd Okręgowy zaliczania dokonanych przez pozwanego wpłat z tytułu innych zawartych między stronami umów, by w konsekwencji dojść do wniosku, że należność z umowy pożyczki z dnia 10 lutego 2006 r. została przez pozwanego spłacona.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. stosownie do jego wyniku.